

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

Karar Tarihi : 13/4/2023

R.G.Tarih-Sayı : 19/7/2023-32253

TALEPTE BULUNAN: Millet Partisi Vekili Av. Fatih YAMAN

TALEBİN KONUSU: Millet Partisi isminde yer alan “*Millet*” ibaresinin Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti, Demokrat Parti, Gelecek Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi ve Saadet Partisince ittifak ismi olarak kullanılmasının tedbiren durdurulmasına ve bu ismin kullanılmayacağına karar verilmesi talebidir.

I. TALEBİN GEREKÇESİ

1. Millet Partisi Vekili dilekçesinde özetle; Millet Partisinin 22/3/1984 tarihinde kurulduğunu ve Yüksek Seçim Kurulunun (YSK) 11/3/2023 tarihli kararıyla seçimlere katılma yeterliliğini taşıdığının belirlendiğini, Parti isminde yer alan “*Millet*” ibaresinin Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti, Demokrat Parti, Gelecek Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi ve Saadet Partisi tarafından oluşturulan ittifakça kullanılmasının 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 96., 4/11/2004 ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 29. maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ek protokollerinin ilgili hükümlerine aykırılık teşkil ettiğini, buna ilişkin YSK’ya yaptıkları itirazın 30/3/2023 tarihinde reddedildiğini, bu durumun kamuoyu tarafından yanlış anlaşılmalara ve karışıklığa yol açtığını, adı geçen siyasi partilerin oluşturduğu ittifakça kullanılan ibarenin Millet Partisinin ismi ile seçmeni yanıltacak şekilde benzer olduğunu belirterek söz konusu ibarenin ittifakça kullanılmasının tedbiren durdurulmasına ve bu ibarenin kullanılmayacağına karar verilmesini talep etmiştir.

II. İNCELEME

2. Millet Partisi vekilinin başvurusu, Raportör Burak FIRAT tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri ile bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. İlk İnceleme

3. Millet Partisi tarafından yapılan başvuru ile ilgili olarak öncelikle başvuru konusunun Anayasa Mahkemesinin görev alanına girip girmediği sorunu üzerinde durulmuştur:

4. Anayasa’nın 68. maddesinin üçüncü fıkrasında “*Siyasî partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler.*” hükmüne yer verilmiş, 69. maddesinin son fıkrasında da siyasi partilerin kuruluş ve çalışmaları ile denetimlerinin anılan maddedeki esaslar çerçevesinde kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

5. Siyasi partilerle ilgili esasların düzenlendiği 2820 sayılı Kanun’un “*Kullanılmayacak parti adları ve işaretler:*” başlıklı 96. maddesinin birinci fıkrasında ise “*...siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretleri[nin] aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi partice kullanılmayacağı...*” ifade edilmiştir.

6. Ayrıca 2820 sayılı Kanun’un 104. maddesinin üçüncü fıkrasında “*...siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal*

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca resen veya ilgili siyasi parti tarafından doğrudan yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde isim, amblem ve rumuzlarla ilgili olarak siyasi parti siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, aykırılık teşkil eden isim, amblem ve rumuzların hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verir.” hükmü yer almaktadır.

7. Anılan düzenlemelere göre bir partinin siyasi parti siciline kayıtlı başka bir partinin ismini aynen veya iltibasa yol açacak şekilde kullanması yasaklanmıştır. Siyasi parti siciline kayıtlı bir partinin isminin karışıklığa yol açmaması şartıyla diğer bir parti tarafından kullanılmasında ise herhangi bir engel bulunmamaktadır.

8. *Seçim ittifakı* kavramı hukukumuzda 13/3/2018 tarihli ve 7102 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile girmiştir. Anılan Kanun'un 15. maddesi ile 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'na eklenen “*Seçim İttifakı*” başlıklı 12/A maddesinin ikinci fıkrasında ittifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partilerin seçimin başlangıç tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde genel başkanlarının imzalarını ihtiva eden ittifak protokolünü Yüksek Seçim Kuruluna teslim edecekleri, üçüncü fıkrasında da bu protokolde siyasi partilerce belirlenmesi hâlinde ittifak unvanı ve kanunlara aykırı olmayan diğer hususların yer alacağı düzenlenmiştir.

9. 2839 sayılı Kanun'un “*Kullanılacak oy pusulası*” başlıklı 26. maddesinin ikinci fıkrasında ittifak yapan siyasi partilerin oy pusulasında yan yana sıralanacakları, bu partilerin sütunlarının üzerinde ittifak unvanının yer alacağı ortak bir bölümün bulunacağı, ittifakın unvanı yoksa ittifak unvanı bölümüne yalnız “*İTTİFAK*” ibaresinin yazılacağı belirtilmiştir.

10. Millet Partisi, incelenmekte olan taleple 25/5/2022 tarihinde de Anayasa Mahkemesine başvurmuş; Anayasa Mahkemesi 1/6/2022 tarihli ve E.2022/3 (D. İş), K.2022/2 sayılı kararında, ittifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partilerin seçimin başlangıç tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde genel başkanlarının imzalarını ihtiva eden ve Yüksek Seçim Kuruluna teslim edecekleri ittifak protokolünde bir ittifak unvanı belirlemeleri hâlinde söz konusu unvanın hukuken varlık ve geçerlik kazanacağını belirtmiş; henüz hukuken başlayan bir seçim sürecinden ve Yüksek Seçim Kuruluna verilen ittifak protokolünde yer alan bir ittifak unvanından söz edilebilmesinin mümkün olmadığından bahisle Millet Partisi tarafından yapılan başvurunun bu aşamada incelenbilmesine imkân bulunmadığını ifade ederek talep hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

11. Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti, Demokrat Parti, Gelecek Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi ve Saadet Partisinden oluşan seçim ittifakı, ittifak protokolünü 22/3/2023 tarihinde Yüksek Seçim Kuruluna sunmuştur. İttifak protokolünde ittifakın unvanı “*Millet İttifakı*” olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla “*Millet*” ibaresi bir ittifak unvanı olarak hukuken varlık ve geçerlik kazanmıştır.

12. 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesi, siyasi partilerce kullanılmayacak isimler ve işaretler konusundaki temel düzenleme niteliğindedir. 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanun'un 38. maddesiyle “*aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde*” ibaresi 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesinin birinci fıkrasına eklenmiştir. Anılan ibarenin eklenme gerekçesi, seçmen iradesinin yanıtılmasının, böylece hakkın kötüye kullanılmasının önlenmesi ve demokratik yarışın iyi niyet kuralları çerçevesinde yürütülmesi olarak ifade edilmiştir.

13. Anılan maddeyle, demokratik ortamda kişilerin kendi siyasi görüşlerine karşılık gelen siyasi partileri tercih ederken herhangi bir yanılığa düşmelerinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

Bu maddeye ilişkin aykırılıkların giderilmesi görevi 2820 sayılı Kanun'un 104. maddesinin üçüncü fıkrası ile açıkça Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Bir başka deyişle siyasi partilerin isimlerinin aynı veya iltibasa mahal verecek şekilde benzer olup olmadığı ile ilgili uyuşmazlıkları karara bağlama yetkisi Anayasa Mahkemesine aittir.

14. Şüphesiz ki seçmen iradesinin oluşumu; siyasi partilerin sadece isimleri ile değil savundukları ideolojiler, verdikleri vaatler, geliştirdikleri söylemler gibi birçok unsurun bir araya gelmesiyle şekillenmektedir. Seçmen iradesini etkileyen önemli bir unsur olan siyasi parti isimleri, halkın iradesinin seçim sandığına yansımaları bakımından da önem taşımakta ve bu irade nihai olarak oy pusulasında somutlaşmaktadır. Dolayısıyla aynı veya iltibasa meydan verecek ölçüde benzer parti isimlerinin oy pusulasında yer alması, seçmen iradesini yanıtacaktır.

15. İncelenmekte olan başvuru, bir siyasi parti tarafından bir seçim ittifakının taşıdığı unvan sebebiyle yapılmış olmakla birlikte seçim ittifakı unvanlarının siyasi parti isimleriyle birlikte oy pusulasında yer alacak olması dikkate alındığında siyasi parti isimleri ile seçim ittifakı unvanlarının aynılığı veya iltibasa sebebiyet verecek ölçüde benzerliği iddiasıyla yapılan başvuruların da seçmen iradesinin yanıtılmasını önlemek amacıyla getirilen 2820 sayılı Kanun'un 96. ve 104. maddeleri kapsamında incelenmesi gerektiği anlaşıldığından işin esasının incelenmesine karar verilmiştir.

M. Emin KUZ, Recai AKYEL, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI ile Muhterem İNCE bu görüşe katılmamışlardır.

B. Esas İnceleme

16. 2839 sayılı Kanun'un 12/A maddesi uyarınca siyasi partilerin ittifak yaparak seçime katılma kararı alması mümkün olup "*Millet İttifakı*" bu şekilde oluşturulan bir ittifakı ifade etmektedir. "*Millet*" sözcüğü, Millet İttifakı'nda ittifak unvanını, Millet Partisinde ise parti ismini oluşturmaktadır. İsim ve unvan kelimelerinin birbiri ile aynı olmadığı, kanun koyucu tarafından ittifak ismi yerine "*ittifak unvanı*" teriminin tercih edilmiş olduğu açıktır.

17. Siyasi parti siciline kayıtlı bir partinin isminde geçen bir kelimenin bir seçim ittifakı tarafından karışıklığa yol açmamak koşuluyla kullanılmasına hukuki bir engel bulunmamaktadır. "*Millet*" kelimesinin bir parti isminde yer alması sebebiyle başka bir parti ya da ittifakça hiçbir şekilde kullanılmayacağı söylenemez. Ortak değerleri ifade eden cumhuriyet, millet, adalet, demokrasi, özgürlük, hak gibi kelimelerin karışıklığa yol açmamak kaydıyla başka partilerce ya da ittifaklarca kullanılabilmesi mümkündür.

18. Anayasa Mahkemesince 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesi uyarınca yapılan denetim kapsamında esas alınan bu ilkeler, Millet Partisi tarafından Millet ve Adalet Partisi ismine karşı 2015 yılında yapılan başvurunun reddi yolunda Anayasa Mahkemesince verilen 19/3/2015 tarihli ve E.2015/1 (D. İş), K.2015/1 sayılı kararın da gerekçesini oluşturmuştur:

"...Siyasi parti siciline kayıtlı bir partinin isminde geçen bir kelimenin diğer bir parti tarafından karışıklığa yol açmaması koşuluyla kullanılmasında ise herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, siyasi partilerin seçmenlere vereceği mesajları daha anlaşılabilir kılması ve hitap ettikleri seçmen kitlesinin taşıdığı değerlerin sahiplenildiğinin beyan edilmesi bakımından, cumhuriyet, adalet, demokrasi, özgürlük, hak gibi kelimeleri, isimlerinde kullanmaları son derece doğaldır. Türk Dil Kurumunca "çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu, ulus" şeklinde tanımlanan "millet" kelimesi de bu kavramlardan biri olarak, Parti tarafından yanına "adalet" kelimesi de eklenmek

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

suretiyle kullanıldığından, iki partinin birbiriyle karıştırıldığı yönündeki iddia yerinde görülmemiştir.”

19. Belirtilen ilkeler çerçevesinde, “*millet*” kelimesinin parti ve ittifak sözcükleri ile birlikte kullanıldığı da dikkate alındığında “*Millet Partisi*” ile “*Millet İttifakı*”nın aynı olduğunun veya iltibasa mahal verecek nitelikte benzer olduğunun söylenebilmesi mümkün değildir.

20. Öte yandan seçim ittifakları, seçim döneminde hukuki varlık kazandıklarından, Kanun’un 96. ve 104. maddeleri yönünden yapılacak değerlendirmede parti isim ve ittifak unvanlarının oy pusulasında yer alma şekli de önem taşımaktadır.

21. 2839 sayılı Kanun’un “*Kullanılacak oy pusulasının şekli*” başlıklı 26. maddesinde, ittifak yapan siyasi partilerin, oy pusulasında yan yana yer alacağı, bu partilerin sütunlarının üzerinde; kısa kenarı iki santimetre, uzun kenarı bu partilerin sütunlarının genişliği ile sütunlarının aralığı toplamı kadar olan, dikdörtgen şeklinde ittifak unvanının yer alacağı ortak bir bölüm bulunacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla ittifak unvanları ile siyasi parti isimlerinin, oy pusulalarında yer aldıkları bölümler itibarıyla de belirgin ve ayırt edilebilir şekilde farklılık arz ettiği açıktır.

22. Açıklanan nedenlerle Millet İttifakı tarafından kullanılmakta olan ittifak unvanının 2820 sayılı Kanun’un 96. maddesine aykırı olmadığı anlaşıldığından “*Millet*” ibaresinin ittifak ismi olarak kullanılmasının tedbiren durdurulmasına ve bu ismin kullanılamayacağına karar verilmesi talebinin reddi gerekir.

III. HÜKÜM

Millet Partisinin isminde yer alan “*Millet*” ibaresinin Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ Parti, Demokrat Parti, Gelecek Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi ve Saadet Partisince ittifak ismi olarak kullanılmasının tedbiren durdurulmasına ve bu ismin kullanılamayacağına karar verilmesi talebinin incelenerek;

A. İşin esasının incelenmesine M. Emin KUZ, Recai AKYEL, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI ile Muhterem İNCE’nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. Talebin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

13/4/2023 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

Basri BAĞCI

Üye

Kenan YAŞAR

Üye

Muhterem İNCE

KARŞIOY GEREKÇESİ

“Millet İttifakı” unvanında geçen “Millet” sözcüğünün 2820 sayılı Kanununun 96. ve 104. maddelerine aykırılık oluşturduğu iddiasıyla ve ittifak unvanı olarak kullanılmayacağına karar verilmesi talebiyle Millet Partisi tarafından Mahkememize yapılan müracaatın reddine karar verilmiştir.

Kararın gerekçesinde; 2820 sayılı Kanununun 104. maddesinin üçüncü fıkrasında siyasî partilerin isimlerini, amblemlerini ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kullanan siyasî partiler aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurulacağı ve Mahkemenin bu hususta karar vereceğinin açıkça düzenlendiği, seçmenlerin yanıltılmasının önlenmesi ve demokratik yarışın iyiniyet kuralları çerçevesinde yürütülmesi amacıyla Kanununun 96. maddesinin birinci fıkrasına eklenen hükmün -ittifak unvanlarının siyasî parti isimleriyle birlikte oy pusulalarında yer alması dikkate alındığında- seçim ittifakları bakımından da geçerli olduğu, bu nedenle söz konusu talebin Anayasa Mahkemesi tarafından esasının incelenmesi gerektiği, buna karşılık siyasî partilerin isimleri ve amblemleri ile seçim ittifaklarını oluşturan siyasî partilerin isim ve amblemlerinin ve ittifak unvanlarının oy pusulasında yer aldıkları bölümler itibariyle de belirgin ve ayırt edilebilir şekilde farklılık gösterdiği ve “Millet Partisi” adı ile “Millet İttifakı” unvanında ortak olan “Millet” kelimesinin iltibasa yol açacak nitelikte olmadığı belirtilmiştir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun “Kullanılmayacak parti adları ve işaretler” başlıklı 96. maddesinin birinci fıkrasında, siyasî parti siciline kayıtlı bulunan siyasî partilerin isimlerinin başka bir siyasî partice aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kullanılmayacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanununun 104. maddesinin üçüncü fıkrasında ise, bu hükme aykırı davranan siyasî parti aleyhine Anayasa Mahkemesine başvurulabilmesi ve Mahkemenin en geç otuz gün içinde yapacağı

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

incelemede 96. maddeye aykırılık görmesi hâlinde aykırılık teşkil eden ismin hükümsüzlüğüne ve siyasî parti sicilinden terkinine karar vermesi öngörülmüştür.

Siyasî partilerin kendilerini ifade etmelerinde büyük bir önemi olan ve kararda da belirtildiği üzere, seçmenlerin kendi görüşlerine uygun bulduğu partileri tercih ederken hataya düşmelerini önlemeyi amaçlayan mezkûr hükümlerle siyasî partilerin isimleri yanında amblemleri, rumuzları ve benzeri işaretleri de koruma altına alınmıştır.

Buna karşılık, anılan maddelerde seçim ittifaklarının unvanları ile ilgili herhangi bir hükme yer verilmemiş; 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun “Seçim İttifakı” başlıklı 12/A maddesinde ise, ittifak unvanının ittifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasî partilerin yapacağı ittifak protokolünde gösterileceğinin belirtilmesiyle yetinilmiştir.

Başka bir anlatımla, 2820 sayılı Kanunun 96. ve 104. maddelerinde siyasî partilerin adları ve işaretlerinin başka bir siyasî parti tarafından kullanılmasını açıkça yasaklayan ve bu yasağa uyulmaması hâlinde uygulanacak müeyyideyi belirleyen yasama organı, seçim ittifakı yapıldığında kullanılacak unvanlara ilişkin olarak benzer bir düzenlemeye yer vermemiştir.

Siyasî partilerin seçimlerde ittifak yapmalarına imkân sağlayan düzenleme 2018 yılında 2839 sayılı Kanuna eklenirken yukarıda belirtilen maddelerdekine benzer hükümlere bu Kanunda yer verilmemesi veya anılan maddelerde bu yönde bir değişiklik yapılmaması, aşağıda belirtilen sebeplerle mahkeme tarafından doldurulması gereken bir kanun boşluğu olarak değerlendirilemeyeceği gibi bu hükümlerin kapsamı yorum yoluyla da genişletilemez.

Bilindiği gibi, özel hukuktan farklı olarak kamu hukukunda kanun boşluğu söz konusu olamaz ve yasaklanmamış fiiller ilke olarak serbest olduğundan, bu konularda Anayasa ve kanunla öngörülme bir yetkinin varlığından da söz edilemez (Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku, Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş 2. bs., Bursa 2018, s. 1149-1150).

Buna göre, Anayasa veya kanunla bir konuda yasak getirilmemiş ve bu yasağa aykırı fiiller için müeyyide öngörülmemişse, mahkemelerce doldurulabilecek bir kanun boşluğundan değil, söz konusu fiillerin serbest olduğundan ve bu konuda hiçbir devlet organının herhangi bir müeyyide uygulama yetkisinin bulunmadığından bahsedilebilir.

Esasen doktrinde de Medenî Kanunun 1. maddesinde özel hukuk alanı için hâkimin boşluk doldurma yetkisinin öngörüldüğü, hattâ şartları gerçekleştiğinde bununla yükümlü olduğu tartışmasız olmakla birlikte, kamu hukuku alanında bunun uygun olmadığı ve özellikle kamusal yükümlülükler konusunda kanunlarda düzenlenmeyen hususların ve iddia edilen boşlukların bu yolla doldurulamayacağı kabul edilmektedir (Seyfullah Edis, Medenî Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. bs., Ankara 1997, s. 119 vd.).

Bu itibarla, kamu hukukuna ilişkin olarak, kanunlarda öngörülme yetkilerin kullanılması veya yükümlülük, yasak ve müeyyidelerin yorum yoluyla genişletilerek uygulanması mümkün değildir.

Görev ve yetkileri Anayasanın 148. maddesinde sayılan ve maddenin son fıkrasında Anayasa ile verilen diğer görevleri de yerine getireceği hükme bağlanan Anayasa Mahkemesinin, Anayasanın 149. maddesinin ikinci fıkrasına göre siyasî partilere ilişkin dava ve başvuruları karara bağlamaya yetkili olduğu; Anayasanın “Siyasi partilerin uyacakları esaslar” başlıklı 69. maddesinin son fıkrasında kanunla düzenlenmesi öngörülen hususlarda da görevlendirilebileceği açıktır.

Bu kapsamda siyasî partilerin adları ve işaretleri konusunda hükümler öngören 2820 sayılı Kanunun 96. ve 104. maddeleriyle Anayasa Mahkemesinin görevlendirilmesi Anayasanın anılan

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

hükümlerine uygun olmakla birlikte, bu maddelere dayanılarak seçim ittifaklarının unvanları konusunda da Mahkememizce karar verilmesi gerektiği söylenemez.

Diğer taraftan, Anayasanın 79. maddesinin ikinci fıkrasında seçimlerin yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçimle ilgili şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna (YSK) verilmiş olsa da, aynı maddenin üçüncü fıkrasında açıkça YSK'nın görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceği hükme bağlandığından ve ilgili kanunlarda bu konuda hiçbir düzenlemeye yer verilmediğinden, kanunla öngörülmemiş ilkeler ve yasaklar ile bunlara uymayan seçim ittifaklarına veya ittifakı oluşturan siyasî partilere uygulanacak yaptırımları belirlemeye YSK'nın da yetkisi yoktur.

Kısaca, kamu hukukunda görev ve yetkinin kamu düzenine ilişkin olması sebebiyle, yukarıda belirtildiği üzere başvuru konusu iddiaları inceleme ve müeyyide uygulama konusunda kanunla yetki ve görev verilmeyen mahkemelerin ve diğer kurumların incelenen mezkûr talebi karara bağlaması anılan ilkeye aykırılık oluşturur.

Bu nedenlerle, başvuran siyasî partinin isminin bir seçim ittifakında kullanıldığı iddiasının incelenmesi ve karara bağlanması konusunda Anayasa Mahkemesine bir görev verilmemiş olması, bu konuda YSK'nın yetkili olduğu anlamına da gelmez.

Kuşkusuz, yasama organınının 2820 sayılı Kanununun 96. ve 104. maddelerinde veya 2839 sayılı Kanununun 12/A maddesinde seçim ittifaklarının unvanları konusunda benzer bir hükme yer vererek yasak ve yaptırımlar öngörmesi takdir yetkisi içindedir.

İncelenen başvuru konusunda işin esasına girilerek bir inceleme yapılmasının, ittifak unvanınının başvuran siyasî partinin ismiyle aynı veya iltibasa meydana verecek nitelikte olduğunun tespit edilmesi hâlinde buna ilişkin bir kanunî müeyyide öngörülmemiş olması sebebiyle anlamı da bulunmamaktadır. Başka bir ifadeyle, 2820 sayılı Kanununun 104. maddesinde öngörülen "ismin hükümsüzlüğüne ve siyasî parti sicilinden terkinine" karar verilmesi şeklindeki müeyyidenin ittifak unvanı bakımından uygulanabilir nitelikte olmaması ve yorum yoluyla başka müeyyidelere karar verilmesine imkân bulunmaması da, esas incelemesine geçilmesinin mümkün olmadığını göstermektedir.

Son olarak, başvuran siyasî parti tarafından aynı iddia ile yapılan müracaatın 1/6/2022 tarihli ve E.2022/3 (D.İş.), K.2022/2 sayılı kararımızla, "başlayan bir seçim sürecinden" ve 2839 sayılı Kanununun 12/A maddesi uyarınca YSK'ya "verilen ittifak protokolünde yer alan bir ittifak unvanından" söz edilemeyeceği, bu kapsamda hukuken var olmayan bir oluşum ile ilgili olarak yapılan başvurunun incelenmesine imkân bulunmadığı gerekçesiyle talep hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş olması da, konunun 2820 sayılı Kanununun 96. ve 104. maddeleri ile 2839 sayılı Kanununun 12/A maddesi kapsamında düzenlenmiş olduğunun zımnen kabul edildiği anlamına gelmemektedir.

Esas incelemesi sonucunda verilen red kararına katılmakla birlikte, yukarıda belirtilen sebeplerle, adı geçen partinin talebinin anılan kanun hükümleri gereğince işin esasına geçilmeden reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle kararın bu kısmına ilişkin aksi yöndeki çoğunluk görüşüne karşıyım.

Üye

M. Emin KUZ

Karşı Oy

1. Millet Partisi tarafından yapılan müracaatta, “Millet” isminin diğer bir kısım partilerce 2023 yılında yapılacak milletvekilliği seçimlerinde oluşturulan ittifakın ismi olarak kullanılmasına karar verilmesinin iltibasa neden olacağından “Millet” isminin ittifak tarafından kullanılmasının tedbiren durdurulması ve kullanılamayacağına karar verilmesi talep edilmiştir.

2. Seçim ittifakları 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’na 13/03/2018 tarih ve 7102 sayılı Kanunla eklenmiş olan 12/A maddesinde düzenlenmiştir. 12/A maddesinin 2. fıkrasında “*İttifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partiler, seçimin başlangıç tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde, genel başkanların imzalarını ihtiva eden ittifak protokolünü Yüksek Seçim Kuruluna teslim eder*” denilerek, ittifakların seçim dönemlerine münhasır organizasyonlar olduğu açıkça belirtilmiştir.

3. Söz konusu madde seçim ittifaklarına ilişkin hukuki alt yapının oluşturulduğu yegane düzenlemedir.

4. Maddenin son fıkrasında “*Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile seçim ittifakına ilişkin diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir*” denilmek suretiyle seçim ittifaklarına ilişkin konuların düzenlenmesinde Yüksek Seçim Kurulu’na (YSK) geniş bir takdir alanı bırakılmıştır.

5. Diğer yandan meri mevzuatta Anayasa Mahkemesi’ne seçim ittifakları konusunda doğrudan verilmiş bir yetki bulunmamaktadır.

6. Siyasi partilerin emsallerinden ayırt edilebilmesi için isim, amblem ve rumuz kullanılmasına izin verilirken, 2839 sayılı Kanunun 12/A maddesinin üçüncü fıkrasında “*İttifak protokolünde; siyasi partilerce belirlenmesi halinde, ittifak unvanı ve kanunlara aykırı olmayan diğer hususlar yer alır*” denilmek suretiyle ittifakların isteğe bağlı olmak suretiyle sadece “Unvan” kullanmalarına imkân verilmiştir.

7. Kanun koyucu siyasi partilerin “isim” kullanmasını öngörürken ittifaklar açısından isim yerine “unvan” tabirini kullanmak suretiyle bu konuda da bir kategori farklılığı ortaya koymuştur.

8. Bu veriler ışığında bakıldığında ittifakların kalıcı ve kurumsal olmaktan uzak oluşumlar olduğu aşikardır. Bu bağlamda ittifakların kullandıkları unvanların kalıcılığından ve muhataplarına bir hak bahsettiğinden de bahsetmek mümkün değildir. Zira siyasi partilerin isim, amblem, rumuz, rozet ve benzeri işaretleri parti siciline kayıt edilirken (2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 96/1. maddesi) ittifakların kullanacakları unvanların herhangi bir sicile kaydı öngörülmemiş, taraflarca hazırlanan ittifak protokolünde kullanılacak unvanın belirlenmesi halinde YSK’ya bildirilmesi yeterli görülmüştür.

9. Dahası mevcut düzenlemelere göre her siyasi partinin bir ismi olması yasal bir gereklilik iken ittifaklar açısından unvan kullanılması bir zorunluluk değil bir tercih mevzusudur. Bu durum ittifakların kurumsal olmayan yapılarının da bir diğer delilidir.

10. Öte yandan bir siyasi partinin isim, amblem, rumuz, rozet ve benzeri işaretlerinin aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi parti tarafından kullanılması 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 96/1. maddesinde açıkça yasaklanmış olup, aksine bir durumun ortaya çıkması halinde uygulanacak müeyyide aynı Kanun’un 104/son fıkrasında “*aykırılık teşkil eden isim,*

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

amblem ve rumuzun hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi” şeklinde belirlenmiştir.

11. Söz konusu ihtilafın ortaya çıkması durumunda sorunun Anayasa Mahkemesi'nin gündemine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca resen veya ilgili siyasi parti tarafından doğrudan ve yazılı olarak getirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

12. Bu düzenlemeden de anlaşılacağı gibi isim amblem ve rumuz iltibası iddiaları ancak siyasi partiler aleyhine iddia konusu edilebilecek olup, ittifaklar tarafından unvan iltibası ve bu konuda seçim ittifakları aleyhine oluşturulmuş özel bir prosedür mevzuatımızda bulunmamaktadır.

13. Bu düzenleme yokluğunun kanun koyucunun bilinçli bir tercihi veya kanuni bir boşluk mu olduğunun belirlenmesi de hukuki açıdan önem arz etmektedir. Zira bir kanun boşluğu olduğunun kabulü halinde bu boşluğun mevcut ve benzer kanuni düzenlemelerden esinlenerek kıyasen doldurulması gündeme gelebilecektir.

14. Siyasi partilerin alameti farikası olan isim, amblem gibi unsurların başka siyasi partilerce aynen veya iltibasa mahal verecek tarzda kullanılmasının seçmen iradesinin tam olarak sandığa yansımaları ve seçimlerin dürüst bir ortamda yapılması önünde bir engel oluşturacağına tereddüt bulunmamaktadır.

15. Bu durumu engellemek için konuya müdahale eden kanun koyucu siyasi partiler arasında çıkabilecek bu gibi ihtilafların halli noktasında 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 96 ve 104. maddelerinde Anayasa Mahkemesi'ni yetkili kılan bir düzenleme yapmıştır.

16. İhtilafın bir siyasi parti ile ittifak arasında çıkması durumunda ise konuya YSK'nın müdahil olması mümkündür zira 7062 sayılı Yüksek Seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde kurumun görevleri belirlenirken “*Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğüyle ilgili bütün işlemleri yapmak veya yaptırmak, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları incelemek ve kesin olarak karara bağlamak*” denilmek suretiyle konuya ilişkin oluşabilecek ihtilaflara müdahale imkanı sağlayan bir düzenlemeye yer verilmiştir.

17. Bu noktadan hareketle, seçim dönemlerine münhasır ittifak uygulamalarının sebep olabileceği benzer ihtilafların çözümü noktasında mevzuatın bir boşluk içermediği, bu nedenle konunun kıyas ile doldurulmasına gerek olmadığı rahatlıkla ifade edilebilir. Nitekim YSK'da bu konuda kendisine yapılan müracaatı 30/03/2023 gün ve 2023/333 sayılı kararında değerlendirerek esasa ilişkin bir sonuca bağlamıştır.

18. Yukarıda aktarıldığı gibi seçim ittifakları seçim dönemlerine mahsus geçici ve kurumsal olmayan oluşumlardır. Bu yapıların seçim dönemlerine münhasıran vücuda getiriliyor olması bunların siyasi parti benzeri yapılar olmasından ziyade seçim pratiğine ilişkin dönemsel uygulamalar olma özelliğine ağırlık kazandırmaktadır.

19. Bu nedenle siyasal partilerle ilgili konuların aynen ittifaklar içinde geçerli olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir. Aksi durumun en pratik yansımaları ittifak unvanlarının da bir sicile kayıt edilmesi gerekliliğinin ortaya çıkmasıdır. Halbuki mevzuatta böyle bir zorunluluk öngörülmemiştir.

20. Diğer taraftan kullanılan bir ittifak unvanının iltibasa neden olma halinin denetimsiz bırakılması gibi bir sonuçta mevzubahis değildir. Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 12/A maddesi son fıkrası seçim ittifakları konusunda YSK'ya geniş bir düzenleme alanı vermiş olup, gerek bu

Esas Sayısı : 2023/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/1

düzenleme ve gerekse 7062 sayılı Yüksek seçim Kurulunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi YSK.ya iltibas iddialarını değerlendirme yetkisi tanımaktadır.

21. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde, seçim ittifaklarının bariz bir şekilde seçim konusuyla ilgili olması, iltibasa dair şikayetlerin meri mevzuatta ancak siyasi partiler arasında cereyan etmesi halinde Anayasa Mahkemesi'nin görevine gireceği, siyasi partiler ile ittifaklar arasında ortaya çıkacak benzer bir ihtilafın giderilmesi noktasında kanunda boşluk bulunmayıp konunun YSK tarafından hallinin mümkün olduğu ve Anayasa Mahkemesi'nin konu itibariyle görevine girmediğini değerlendirdiğimizden, çoğunluğun müracaatın kabul edilebilir olduğu yönündeki görüşüne iştirak edilmemiştir.

Üye

Recai AKYEL

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

Basri BAĞCI

Üye

Muhterem İNCE